

[Poul Nødgaard]

I øvrigt ønsker Fremskridtspartiet en nærmere undersøgelse af, hvordan de milliardbeløb, staten giver i tilskud til Grønland, bliver anvendt. Derfor vil Fremskridtspartiet gennem vort partis statsrevisor bede om en nærmere undersøgelse af disse forhold.

Fremskridtspartiet vil som en følge af det, jeg her har fremført, stemme imod dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Rosing (S):

Som jeg tidligere har gjort det, når bloktilskudslovene er blevet behandlet her i Folketinget, skal jeg over for Fremskridtspartiets ordfører gøre opmærksom på, at det lovforslag, som vi behandler i dag, er en del af den hjemmestyrerlov, som blev vedtaget i Folketinget i 1978, og hvis der er behov for at vide, hvad disse beløb bruges til i Grønland, kan det ses i finansloven, som man kender her i Folketinget. Vi har et regnskab, som udformes over for det grønlandske Landsting, så der er såmænd ingen grund til at inddrage alt for mange eksperter. Alle de oplysninger, Fremskridtspartiet beder om her, er til rådighed.

Finansministeren (Henning Dyremose):

Jeg vil gerne sige tak for den brede og forventede opbakning til lovforslaget. Vi er i den heldige situation, at når der er afsluttet forhandlinger med det grønlandske hjemmestyre, bliver forslagene normalt gennemført med et bredt flertal her i Folketinget.

Overtagelsen af sundhedsvæsenet er en traditionel opgaveoverførsel, der er forhandlet på helt sædvanlig vis.

Overtagelsen af driften af lufthavnene er lidt anderledes, fordi besparelsen i dette tilfælde opstår hos USA, og derfor har der været tale om en særlig forhandling mellem regeringen og hjemmestyret om bloktilskuddets fastsættelse, og det er fastsat på en måde, som begge parter er tilfredse med.

Jeg synes, at jeg ville nævne for Folketinget, at Grønlands Landsting den 12. april har behandlet forslaget, og samtlige partier gav tilslutning til lovforslaget. I forbindelse med bloktilskudsfastsættelsen ved sundhedsvæsenets overgang gik man endda så vidt, at man overbragte en hilsen til de danske myndigheder for deres samarbejde under de mange forhandlinger. Det synes jeg i og for sig at vi her bør

kvittere for og sende denne hilsen tilbage. Det er et godt og konstruktivt samarbejde, vi har.

Det er en skam, at der er ét parti, der sætter sig uden for dette gode samarbejde mellem Danmark og Grønland.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det udvalg, der den 29. januar i år blev nedsat til behandling af lovforslag vedrørende Grønland. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 165:

Forslag til lov om sundhedsvæsenet i Grønland.

Af sundhedsministeren (Ester Larsen).
(FremSAT 10/4 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Rosing (S):

Som finansministeren for ganske kort tid siden nævnte, har det grønlandske Landsting den 12. april behandlet dette lovforslag, og der har her været bred tilslutning til lovforslaget.

Sundhedsvæsenet har de sidste par år været et af de mest omdiskuterede og omdebatterede emner i Grønland, hvilket er naturligt nok; det kender man også her i Danmark, det er altid et emne, som optager sindene. Her i salen og i Folketingets Sundhedsudvalg har det føjet med mange stærke ord om sundhedsvæsenet, sådan er det også i Grønland, og jeg går ud fra, at det sker ud fra en fælles overbevisning om, at netop sundheden er grundpillen i ethvert samfund.

Nu får vi i Grønland fra nytår 1992 mulighed for at tilrettelægge en sundhedspolitik, som er

[Rosing]

baseret på vore egne behov og vore egne ønsker. Der bliver også fremover brug for et godt samarbejde mellem Grønland og Danmark på dette område. Jeg kan sige, at vi stort set er meget tilfredse med det resultat, der er kommet ud af regeringens og landsstyrets fælles forhandlingsudvalgs arbejde.

Sundhedslovgivningen, som vi kender den i dag, vil være i kraft, indtil Landstinget sætter forordninger i gang ud fra de ønsker, som Landstinget i Grønland har. Endvidere vil Sundhedsstyrelsen ikke længere have nogen tilsynsforpligtelse i Grønland, men der vil i en årrække fremover uden tvivl være behov for et tæt samarbejde mellem myndighederne herhede og i Grønland.

Patientklagenævnet bibeholdes for Grønlands vedkommende. Man er kommet frem til det resultat, at det vil være en for stor mundfuld at lave vores eget klagenævn i Grønland, men hertil hører, at der vil være en høringspligt over for de grønlandske sundhedsmyndigheder, når det er grønlandske patienter, det drejer sig om.

Forebyggelsesrådet »paarisa« – ordet betyder: lad os passe på os selv – vil overgå, også naturligt nok, til Grønland, og den indsats, som man herigennem har gjort de sidste par år, vil blive forstærket, i hvert fald hvis det står til mig.

Endvidere er et af de spændende perspektiver i overtagelsen af sundhedsvæsenet oprettelse af en sygeplejerskeuddannelse i Grønland. Det er jo sådan, at alle grønlandske sygeplejersker må tage til Danmark for at få denne uddannelse, og samtidig med overtagelsen af sundhedsvæsenet er vi nu ved at forberede en grønlandsk sundhedsplejerskeuddannelse, som efter min mening i sidste ende også skal give en autorisation uden for Grønland.

Med disse ord vil jeg på Siumuts og Socialdemokratiets vegne anbefale vedtagelsen af dette lovforslag.

Karen Højte Jensen (KF):

Også dette forslag bygger på en aftale mellem staten og det grønlandske landsstyre, og vi kan naturligvis støtte forslaget. Vi finder det rigtigt og i overensstemmelse med tankerne bag skabelsen af det grønlandske hjemmestyre, at flere og flere opgaver overgår til hjemmestyret i takt med, at der kan skabes enighed herom mellem regeringen og Grønlands landsstyre.

Det er jo sådan, at overtagelsen faktisk er fremskyndet. Den var planlagt til et senere tidspunkt, men er fremskyndet på baggrund af et ønske fra Grønland, og det er naturligvis helt udmærket. Jeg har hæftet mig ved, at der fortsat vil være behov for et samarbejde for at sikre et så godt sundhedsvæsen som muligt i Grønland.

Jeg vil ønske det grønlandske samfund held og lykke til at overtage denne nye og ganske store opgave, som er meget betydningsfuld for det grønlandske folk.

Mariann Fischer Boel (V):

Dette forslag er en logisk følge af det lovforslag, vi netop har behandlet. Det drejer sig om, at Grønlands hjemmestyre bemyndiges til at overtage administrationen af sundhedsvæsenet fra sundhedsministerens ressort. Man giver således mulighed for, at man i Grønland selv kan fastlægge en sundhedspolitik, som tilgodeser egne behov og egne ønsker.

Det er meningen, at loven skal træde i kraft 1. januar 1992, og Sundhedsstyrelsens pligt til tilsyn bortfalder samtidig. Vi mener dog ikke, at forslaget lader Grønlands hjemmestyre i stikken, for der vil selvfølgelig, og i særdeleshed i en overgangsperiode, være behov for samarbejde mellem hjemmestyret og de danske sundhedsmyndigheder.

Lovforslaget fremsættes efter mere end ét års samarbejde i et særligt forhandlingsudvalg mellem sundhedsministeren og landsstyret, og som sagt vil dette samarbejde bestemt ikke ophøre 1. januar 1992. Hjemmestyret vil selvfølgelig også fremover kunne trække på Sundhedsstyrelsen og dermed udnytte den faglige ekspertise.

Venstre tilslutter sig lovforslaget.

Det Radikale Venstre har bedt mig sige, at de også tiltræder det fremsatte lovforslag.

Birgitte Husmark (SF):

Det foreliggende lovforslag indebærer, at Grønlands hjemmestyre fremover fastsætter reglerne for sundhedsvæsenet og sundhedsforholdene i Grønland. Samtidig er der mulighed for, at de gamle love kan fortsætte, indtil hjemmestyret ophæver dem. Denne måde at lave overgang på fra dansk til grønlandsk styre af sundhedsvæsenet synes vi i SF er ganske glimrende.

[Birgitte Husmark]

På Sundhedsudvalgets rejse sidste sommer blev vi klar over, at man fra grønlandsk side faktisk ønskede at fremskynde overtagelsen af sundhedsvæsenet. Og nu kan vi se, at det var meget alvorligt ment. Det er et stort og vigtigt skridt at tage, men det er også nødvendigt, hvis sundhedsplanlægningen for alvor skal komme til at foregå på Grønlands betingelser. Ved at slippe det danske system vil der blive mulighed for at se sundhedsforholdene i tæt sammenhæng med levevilkårene i øvrigt, og dermed vil der også blive mulighed for at lægge en grønlandsk sundhedsstrategi byggende på WHO's principper om »Sundhed for alle år 2000« med vægten lagt på sundhedsfremme, forebyggelse og Primary Health Care. Der vil stadig væk formentlig være brug for fagfolk fra Danmark eller fra andre lande, men med Grønlands overtagelse af sundhedsvæsenet vil kommunikation og ledelsesansvar blive betydelig forenklet.

De økonomiske betingelser for overtagelsen ser rimelige ud, for så vidt som de kan gennemskues af en, der ikke har deltaget i forhandlingerne. Et umiddelbart lidt dunkelt punkt er, hvorledes prisfastsættelsen af benyttelsen af Rigshospitalet er sket, og om der også fremover vil blive benyttet tilsvarende beregningsprincipper. Det kunne vi godt tænke os at få lidt mere præcist at vide om. Men ellers ligger verden uden for Rigshospitalet også og venter, hvis Rigshospitalets betingelser ikke skulle vise sig at være konkurrencedygtige.

Fra SF's side skal der også lyde et held og lykke og håbet om, at der fortsat må være et godt samarbejde mellem Danmark og Grønland både med hensyn til uddannelse og med hensyn til planlægning og udførelse af arbejdet på sundhedsområdet.

Poul Nødgaard (FP):

Fremskridtspartiet kan støtte lovforslag nr. L 165 om at give Grønlands hjemmestyre mulighed for ved landstingsforordninger at fastsætte regler om sundhedsvæsenet og sundhedsforholdene i Grønland. Fremskridtspartiets holdning til Grønland er, at man skal overgive alt til hjemmestyret og således, at de selv får det økonomiske ansvar, og at man derved ophører med at give tilskud til Grønland.

Ved gennemførelsen af lovforslaget imødekommer man Grønlands hjemmestyres ønske om, at de gældende regler vedrørende sund-

hedsvæsenet og sundhedsforholdene i Grønland forbliver i kraft, indtil de ophæves eller ændres af regler, der fastsættes af hjemmestyret. Men Fremskridtspartiet opfordrer hjemmestyret til så hurtigt som muligt at fastsætte egne regler, således at hele området overgår til det grønlandske hjemmestyre så hurtigt som muligt.

Vi kan også tilslutte os, at landslægeembedet i sin helhed overgår til Grønlands hjemmestyre, og at Sundhedsstyrelsens hidtidige tilsyn og kompetence vedrørende det grønlandske sundhedsvæsen ophæves.

Fremskridtspartiet kan altså tilslutte sig det fremsatte lovforslag i sin helhed.

Glønborg (KRF):

Jeg synes, at vi både fra grønlandsk og fra dansk side kan glæde os, hver gang vi i stor enighed tager endnu et skridt til virkeliggørelsen af den hjemmestyreordning og den selvstændighedsordning, som vi startede på for en del år siden.

Mens jeg desværre ikke nåede ned i salen og derfor ikke kunne give min anbefaling til det forrige lovforslag, nåede jeg altså at komme nu, og jeg kan støtte det foreliggende lovforslag.

Jeg synes, vi har klaret overgivelsen af disse mange forskellige forvaltninger, stykke for stykke, til det grønlandske hjemmestyre på en fornuftig måde. Nu er vi så kommet til den store klump, der hedder sundhedsvæsenet. Jeg kunne forstå, der var en vis angst og bæven fra grønlandsk side over for overtagelsen af hele dette mægtige apparat. Men jeg vil da gerne ønske det grønlandske hjemmestyre og vore grønlandske repræsentanter her til lykke med, at man nu har fået tingene forhandlet på en sådan måde, at man er klar til overtagelsen. Jeg mener, at når man er kommet dertil, kan vi også med tryghed tage skridtet fra dansk side.

Fra Kristeligt Folkepartis side støtter vi klart dette lovforslag.

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Det er med både glæde og lidt stolthed, at jeg har lagt dette lovforslag om det grønlandske hjemmestyres overtagelse af sundhedsvæsenet frem for Folketinget.

Der har længe været enighed om, at varetagelsen af det grønlandske sundhedsvæsen er et helt naturligt ansvarsområde for hjemmestyret.

[Sundhedsministeren]

Vi har tidligere i enighed arbejdet for, at overdragelsen kunne finde sted i 1994. Men efter grønlandsk ønske har vi intensiveret og koncentreret overdragelsesforhandlingerne, således at overdragelsen kan finde sted allerede den 1. januar 1992 som ønsket.

Jeg vil gerne takke hjemmestyret for det positive og konstruktive samarbejde, der har gjort denne ønskede fremrykning mulig. Jeg har også med glæde noteret mig den brede politiske enighed, der kom til udtryk ved Landstingets behandling af lovforslaget den 12. april 1991. Jeg ønsker det grønlandske hjemmestyre held og lykke med varetagelsen af dette både vigtige og centrale samfundsområde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til det udvalg, der den 29. januar i år blev nedsat til behandling af lovforslag for Grønland. Hvis in-

gen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

*Meddelelser fra formanden:***Anden næstformand (Ivar Hansen):**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Sundhedsudvalget (12/4 91):

Udtræder: Jan Petersen (S).

Ny stedf.: Ingrid Rasmussen (S).

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 17. april 1991, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 15.56
